

NAREĐENJE KOMANDANTA JUGOISTOKA OD 3. SEPTEMBRA 1944. PRVOJ BRDSKOJ DIVIZIJI ZA RAZORUŽANJE 1. BUGARSKOG OKUPACIONOG KORPUSA I PRITVARANJE ŠTABA, KAO I BLOKIRANJE BUGARSKIH INTENDANTSКИH SKLADIŠTA U DOLJEVCU, KRALJEVU, NIŠU, NIŠKOJ BANJI I PROKUPLJU¹

KR
 Telegram
 STROGO POVERLJIVO
 1. brd.[skoj] diviziji,
 na znanje:
 K-di vazd. Jugoistoka

Pismeno dostavljeno:

- 1.) Ia (FS)
- 2.) Voj. upr. k-tu
 Jugoistoka
- 3.) Ic   ...
- 4.) Flivo
- 5.) *KTB*

39/IX

Držanje bugarske vlade prisiljava nas da preduzmemo represalije.² U tom cilju će 1. brd. div. u noći 3/4. 9. pritvoriti generala Nikolova³ i njegov uži štab a po mogućstvu i komandante 22, 27. i 6. bug. div.[izije].⁴ Komandantima i štabovima treba da se saopšti da će im odlazak u Bugarsku biti dozvoljen tek onda kada nemačka materijalna dobra i nemačke jedinice budu evakuisani iz Bugarske. Svaku vezu navedenih štabova sa Sofijom treba sprečavati svim sredstvima. Inače, sa njima treba da se postupa korektno.

Odlazak Bug. ok.[upacionog] kor.[pusa] u staru Bugarsku sprečiti upotrebom po jedne borbene grupe kod Bele Palanke i Zaječara, s tim da se uporedo pripremi njegovo razoružanje. Obratiti pažnju na mogućnost napada sa istoka radi deblokiranja. Ukoliko se raspolaže sa dovoljno snaga, bloki-

¹ Snimak overenog telegrama (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-311, r. 193, s. 109. U gornjem desnom uglu nalaze se dva nečitka parafa.

² Drugog septembra 1944, vlada bugarskog predsednika Ivana Bagrjanova podnela je ostavku, a dužnost premijera nove bugarske vlade poverana je Koiri Stantinu Muravjevu, kojii 4. septembra *ponovo* proglašava »neutralnost« Bugarske. Potom, bugarska vlada 6. septembra donosi odluku o objavi rata fašističkoj Nemačkoj (SSSR je objavio rat Bugarskoj dan ranije, tj. 5. septembra) i to je zvanično obnarodovala 8. septembra u 18.000 časova. Međutim, taj manevar fašističke Bugarske nije uspeo, (vidi Grupa autora, *ORNJ*, str. 347—8; Persi Emst Sram, n. d., knj. IV¹, str. 715).

³ i ⁴ Ivama. Pritvorila ga je 1. brdska divizija 4. septembra u 5.30 časova, dok su 5. septembra pritvoreni i štabovi 6. i 22. divizije (vidi AVII, NAV-T-311, r. 193, s. 172—6, i 200—3: izveštaji fata Jugoistoka od 4. i 5. septembra 1944.)

rati bugarska intendantska skladišta u Nišu, Niškoj Banji, Prokuplju, Kraljevu i Doljevcu.⁵

Vojnoupr. k-tu Jugoistoka izdata su uputstva za najtešnju saradnju. Specijalna komanda »Guderian⁶ u Nišu potčinjava se za lokalne zadatke s tim da, i pored toga, u roku od 4 časa bude spremna za pokret. Izveštaj podnositi svakih 6 časova.

Dodatak za vojnoupr. k-ta Jugoistoka:

Vojnoupr. k-t Jugoistoka potpomagaće svim sredstvima izvršenja zadataka 1. brd. div., naročito tamo gde 1. brd. div. ne bude imala nikakvih mogućnosti da interveniše. Prema tome, pritvaranje komandanta 25. bug. div. spada u zadatak vojnoupr. k-ta Jugoistoka.

⁷K-t Jugoistoka (K-da GrA »F«)
Ia Br. str. pov. 4286
od 3. 9. 44
potp., bar. f. Vajks G. F. M. |

Za tačnost:

Zelmajer

gen. št. pukovnik

⁵ Bugarske divizije (22, 24. i 25) povlačile su se u velikom rasulu i ostavile velike količine oružja, municije i druge opreme u skladištima, koje je 1. brdska divizija zaplenila (vidi AVII, NAV-T-311, r. 193, s. 273—7: izveštaj k-ta Jugoistoka od 7. septembra 1944).

⁶ Bliže o toj komandi i njenim zadacima vidi AVII, NAV-T-311, r. 195, s. 871—2.

⁷ Vidi objašnjenje 5 u dok. br. 122.